

Vážení návštěvníci našich webových stránek, vážení spoluobčané.

Prožíváme opět předvánoční adventní dobu a každodenní spěch a shon, nám téměř nedovolí uvědomit si, jaké je to tajemné, magické a uvolněné období roku. Vánoce neprobíhaly vždy tak, jak jsme zvyklí dnes. Ve středověku například byly běžné průvody masek, které někdy prováděly i poměrně zlomyslné kousky a i samotný Štědrý večer byl spíše příležitostí pořádně se povесelit, zahrát si kostky a opít se. Církev takové konání neschvalovala, ale vymýtit ho nebylo vůbec snadné. Znáte alespoň nějaké tradice našich předků v době Vánoc? Přečtěte si pár stručných informací z historie. Třeba Vám něco připomenou, nebo se případně s některými zvyky ztotožníte, či někde poznáte sami sebe.

4. 12. - BARBORKY

Den sv. Barbory (4. 12.) byl prvním velkým lidovým svátkem adventu. Ve středověku se konaly **rozpuštělé maškarní průvody**, po třicetileté válce se změnily na procesí a poutě. V 19. a počátkem 20. století byly rozšířené **obchůzky Barborek** – žen zahalených do bílých plachet a s rouškou přes obličej. V ruce nosily **košík se sladkostmi a ovocem pro děti, ale i metlu a vařečku**, kterými hrozily těm zlobivým. Zaklepaly na okno, zazpívaly píseň o sv. Barboře, obdarovaly děti a šly o dům dál.

6. 12. – MIKULÁŠ

Na den sv. Mikuláše (6.12.) ve středověku obcházely domy **maškarní průvody s mnoha maskami**. Ty postupně zanikly a nahradily je menší skupinky, v nichž byl pouze **Mikuláš, anděl a čert**, někdy je doprovázela ještě smrt s kosou či kněz. Masky zaklepaly u stavení, na vyzvání hospodáře vtrhly dovnitř, honily a provokovaly jeho obyvatele, **dělaly hluk a pronášely různé říkanky. S hospodářem si masky připily** – ve středověku pivem či vínem, od třicetileté války pálenkou.

13. 12. – LUCKY

Na svátek sv. Lucie (13. 12.), se konaly **obřady se zapálenými svícemi**. Průvod dívek v dlouhých bílých róbách si mezi sebou zvolili Lucii, ta si položila na hlavu věnec s hořícími svícemi a průvod vedla. Ostatní držely v ruce zapálené svíce a zpívaly. **Zvyk pochází z legendy**, podle níž sv. Lucie, která žila za císaře Diokleciána, nosila do katakomb jídlo pronásledovaným křesťanům. Aby měla volné ruce a mohla v nich nést koš s jídlem, svítila si svíčkami upevněnými ve věnci na hlavě. **Lucie**, tedy ženy oblečené do bílých plachetek, **chodily dům od domu a káraly hospodyně, které ještě neměly hotový předvánoční úklid**. Někde měly obličej pomoučený nebo nosily na obličej masku v podobě dlouhého bílého ptačího zobáku. Nemluvily, jen syčely a strašily zejména děti.

24. 12. – ŠEDRÝ DEN

Štědrý den a Boží hod se ve středověku slavily jinak, než dnes, a sice **veselými průvody s maskami, zpěvem, tancem, jídlem a pitím**. Dochovala se i **kritika** Arcibiskupa Arnošta z Pardubic z roku 1357, že **muži a ženy tráví Štědrý den hraním kostek a opíjením a veselím dlouho do noci**. Teprve od druhé poloviny **17. století** se začaly Vánoce slavit jinak, **v duchu barokní zbožnosti**, která kladla **důraz na rodinné a církevní hodnoty**, k nimž patřila **střídmost, modlitby a dobročinnost**. K Vánocům patřila i koleda, nechodily na ni jen děti, ale například kněží, biřici či hrobníci a v předhusitské Praze byla povolena koleda i nevěstkám. Štědrý den začínal od doby baroka **ráno rorátami** (mše věnované Panně Marii). **Přes den** lidé drželi **půst**, dětem se **slibovalo zlaté prasátko**, někde je rodiče **strašili Perchtou**, která měla párat bříška dětem, které nedodržely půst. **Po štedrovečerní večeři** šli všichni **na mši do kostela**. Dům musel být bezvadně uklizený a vyzdobený. Štedrovečerní večere měla mít **devatero chodů**, což znamenalo, že stůl měl nabízet všechny druhy pokrmů. Štědrý den se nemohl obejít bez magických rituálů. **Počet stůlníků nesměl být lichý**, pokud to počet členů rodiny vyžadoval, prostíralo se i pro neznámého poutníka. **Při večeři se nesmělo vstávat**, jinak hrozilo, že rodina nezůstane pohromadě. Někde se z toho důvodu omotávaly nohy stolu řetězem. Hospodyně používaly výhradně mouku z vlastní úrody a někdy přidávaly svěcenou vodu. Trochu jídla zahrabal hospodář ke kořenům stromů v zahradě, aby plodily hodně ovoce. A pochopitelně se také předvíдалa budoucnost. Při večeři se **krájela jablka** a sledovalo se, objeví-li se hvězdička či křížek. Lidé si dávali **drobné dárky a obdarovávali chudé**.

25. 12. – BOŽÍ HOD

Den Ježíšova narození (25. 12.), byl pro věřící nejdůležitějším svátkem. Za svítání se konala **jitřní neboli pastýřská mše**, během dopoledne **pak další**, nazývaná **slavná či velká**. Lidé trávili tento svátek doma, odpočívali, říkalo se, že se nesmí pracovat a některé hospodyně proto ani nestlaly.

26. 12. – SVATÝ ŠTĚPÁN

Tento den (26. 12.) se lidé především navštěvovali navzájem a bavili se. Už ve středověku se pořádaly **hostiny a chodili koledníci** (ti původně chodili v průběhu celých vánoc). **Sv. Štěpán je patronem koní a kočích**. Koně proto dostávali do krmení požehnanou sůl nebo je kropili svěcenou vodou, případně jim u kováře pouštěli žilou, aby byli zdraví. Hospodáři také nechávali v kostele požehnat hrst ovsu, kterou pak přimíchali do jarní setby.

6. 1. – TŘI KRÁLOVÉ

Tento den (6. 1.) se začal slavit až ve středověku. **V kostele se žehnilo kadidlo, voda, křída a zlaté předměty odvozené od darů přinesených do Betléma**. Požehnanou křídou pak faráři psali **na domovní dveře písmena C (K)+ M+B spolu s letopočtem**. Jde o počáteční písmena latinské motlidby *Christus mansionem benedicat* (Kristus ať žehná tomuto domu). Podle lidové víry se jedná o zkratku jmen tří králů.

NEBEZPEČNÉ DNY

Sv. Lucie: Hospodyně nesměly přít ani drát peří. Lucky skutečně chodily po vesnicích, nakukovaly do stavení, a pokud hospodyně tento zvyk nedodržela, mohlo se jí stát, že jí nadrané peří rozfoukaly.

Štědrý den: zakázáno bylo vše, co ubližovalo duším. Nesmělo se zametat, mlátit či mlít obilí, příst, tkát ani šít, vylévat vodu na dvůr, prudce vstávat od stolu, hlasitě mluvit a smát se. Z domu se nic nepůjčovalo a neprodávalo, aby se nepřivolalo neštěstí.

Boží hod: nesmělo se nic dělat, ani zametat, česat vlasy, chodit do hospody nebo na návštěvy. Dobytek se musel obstarat předchozí den, aby se nemuselo poklízet ve chlévech.

Pro někoho novum, pro druhého známá věc. V každém případě neuškodí, když se na chvíli začteme a zjistíme, že Vánoce nejsou jen úklid, pečení, nákupy a shon.

.....užijte si advent v klidu a v pohodě ať jsou Vánoce ještě krásnější a veselejší.

Mirka Venclová – starostka obce